

Nushası 10 kuruş

Posta ücreti 40 Para

İstanbul

Senelik abonası

100 kuruş

Posta ücreti 10 kuruş

Şehremaneti Mecmuası

Şehremaneti tarafından ayda bir çıkarılır

Büyük Gazi

ve

İnkılap müzesi

Şehremanetinin bi hakkın takdirlere layık bir teşebbüsü de bir inkılap müzesi vücuda getirmek gibi ilmi irfan âleminde de , halk kütleleri arasında da büyük faideleri görülecek olan son teşebbüsüdür.

Şehremininin böyle vatani ve güzel düşünüşünü pek samimi tebciillerle karşılanmamak hakikaten imkânsızdır .

Büyük gazinin , mütareke devrinde İstanbuldaki müşahedat ve ittilaatından mütehassıl kararları tatbik için Anadoluya geçtiği tarihi anlardan ilham alarak tesisi tasavvur olunan bu müzenin en çok değerli ve değerli ciheti türklüğün anlı şanlı bir devrini bütün azamet ve celaletiyle .. bütün ulviyet ve necabetiyle cihanlara gösterecek olan istiklâl cidalinden başka ne olabilirdi ?

Binaenaleyh « inkılap müzesi » nde başlıca muhteviyat arasında türk inkılapçı ruhunun mümkün olduğu kadar bütün safhalarını canlı levhalarda tespit edebilecek türlü türlü tablo ve resimler hususi ve resmi yazılar , muhaberele ve dosyeler .. lehimizde ve aleyhimizde her hangi muharrir tarafından olursa olsun yazılmış kitaplar bulunması lazım geleceğine hükmetmekte tereddüt caiz değildir .

Yalnız bir nokta vardır ki her vatan sevenimizin , her ilim ve irfan sahibi - mizin nazari bikkat ve intibahını calip olmak gerekir :

Dünyanın her tarafında medeniyet muhitinin her köşesinde ve bucağında belediyeler pek kıymetli müzeler ve halk kütüphaneleri tesis edüp durmuşlar ve bunları vakit vakit yeni yeni ilim

ve san'at eserleriyle tevsî ve tezyin etmekte bulunmuşlardır .

Bu hususta Amerikayı misal olarak zikredemiyeceğim, zira geçende bir istatistik gördümdü: bir şehirde, bir halk kütüphanesi için verilen senevi tahsisat bir kaç milyon frank idi: Fakat Avrupa'ya ait müze ve kütüphane tarihçeleri okunursa bunların da nasıl vücuda getirildiğini düşünüp hayretler içinde kalmamak cidden imkânsızdır .

Fransanın Monpeliye şehrinde iki üç ay evvel bir müzenin yüzüncü senei devriyesi dolayısıyla yapılan merasimde müzenin nasıl teşekkül ve teessus ettiğini birer tarihi hitabe ile yadü tızkâr eden millet ve hükûmet ricâli bir müzeye kendi hususi kütüphanelerini ve 17, 18, 19 uncu asırlara ait yuzlerce yağlı boya ve kıymetli vesikalar ihda etmiş olan zevatin isimlerini hürmet ve muhabbetle anmışlar ve bu sayede vücade gelmiş olan müzelerin teberru sahiplerinin vatan hizmetiyle mübeccel olarak daima milletin hatirai taktirü ihtiramatında bulunduğunu ne güzel tızkâr etmişlerdi !

Şimdi düşünmüyorum :

Bizde de İstanbul şehremanetinin çok yüksek vatan sevgisiyle mülhem olduğu halde tesisini tasavvur ettiği inkılap müzesini - Avrupa müzeleri gibi parlak ve mükemmel surette başarabilmek için bütün memleket evladına, bilhassa bütün İstanbul halkına çok kıymetli ve çok şerefli bir tarihi vazife düşüyor. Hepimiz bu güzle ve nezih vazifeyi yapmak için ne kadar azami himmet

gösterirsek âtiyen o kadar müftahir olacağız.

Zira yapacağımız şey tarihe geçecek ve hizmetlerimiz asırlarca milletin dilinde ve zihninde payidar kalacaktır.

Binaenaleyh bizzat Şehremininin riyaseti altında bulunan müze idare hey'etinin programını aynen naklederek hamiyet ve fikret erbabımızın nazarı dikkatlerini bir kerre daha celbi vazife saydım :

İnkılâp müzesi

1 — İstanbul Şehremaneti siyasi bir İnkılâp müzesi vücuda getirmeye karar vermiştir .

2 — Müze , Şehremininin riyasetile ihtisas erbabından olan bir hey'etin idare ve mürakabei dâimesi altında bulunacaktır .

3 — Müze iki şubeye ayrılmıştır :

A - Bir şubede on sekizinci asır evahirinden harbi umumi nihayetlerine,

B - Diğer şubede mütareke ve İstanbul işgali tarihinden son İlmi İnkılâba kadar cereyan etmiş olan vakayîi tecessüm ve tahattur ettirecek tablolar ; resimler , heykeller , silahlar , kıyafetler ve sair eşyayı zatiye ve aile yadigarları , resmî ve gayrı resmî vesikalar ; dahili , harici ve askeri muhabereleler ve hükümet kararları , hatırat , kitaplar , mecmualar ve gazeteler teşhir olunacaktır .

4 — İstiklâl mücadelesinden « dil ve harf » İnkılabına kadar müzede teşhir edilmeye lâyık eşya ve âsar için vatan

seven zevatı kirama müracaat ve ricada bulunacaktır . Eşya ve âsar ihtâ buyuranların isimleri idare hey'eti kararile « Müze defter » ine kayt olunacaktır .

5 — Haricte bulunabilecek - yahut - haber alınıp intihab edilecek eşya ve âsar gene idare hey'eti kararile satın alınacaktır .

H. M. N.

Hatıra : 1825 senesinde

Monpeliye müzesini tesise sebep olan vatan perver K. Fabre evvela kendi Kitaphanesini ve 373 parçadan mürekkep resim , tablo , hak , mermer , bronz ve alçı koleksiyonunu şehir belediyesine vermiştir . Monpeliye belediyesi böyle kıymetli eserleri görünce derhal bir müze vücude getirmiş ve Müsyü Fabri müdür intihap ederek kendisine ikametgâh olmak üzere müzenin yanı başında bir de apartman tahsis etmiştir .

Resimler ve heykeller ekseriya « renesans » devrinden , 18 inci asır fransız ve italyan bedayiinden ve kısmen de ispanyol ve flaman ressamları asarından idi .

Fabre yedi sekiz sene bu müzede yaşamış ve vatandaşlarından Al. Bruyer ve Valedesu namında iki sahibi hamiyet tarafından ihda edilen yedi yüz parça kıymetli asarı da müzeye maletmiştir ,

Vefatından bir müddet mukaddem bu vatan seven adam kendi ailesi nezdinde kalmış olan bir kaç yüz tablo ve istatüyü dahi müzeye koymuş ve son nefesine kadar oradan ayrılmamıştır .